

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 206/04-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť Ladislava Hudeca, bytom S., zastúpeného advokátkou JUDr. G. K., Advokátska kancelária, N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Partizánske v konaní vedenom pod sp. zn. E 168/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Právo Ladislava Hudeca na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Partizánske v konaní vedenom pod sp. zn. E 168/00 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Partizánske v konaní vedenom pod sp. zn. E 168/00 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. Ladislavovi Hudecovi p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Partizánske p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Partizánske je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia Ladislava Hudeca na účet advokátky JUDr. G. K., Advokátska kancelária, N., vo výške 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ladislava Hudeca vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júna 2004 doručená sťažnosť Ladislava Hudeca, bytom S. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. G. K., Advokátska kancelária, N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Partizánske (ďalej len „okresný súd“) v konaní oprávneného Ladislava Hudeca (pred ústavným súdom sťažovateľa) proti povinnej A. K., bytom S., o výkon rozhodnutia vypratáním nehnuteľnosti a prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave vedenom pod sp. zn. E 168/00.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že po právoplatnom skončení súdneho konania o zrušení podielového spoluvlastníctva vedeného pod sp. zn. 11 C 134/92 na Okresnom súde Topoľčany a pod sp. zn. 6 Co 155/99 na Krajskom súde v Nitre, ktorý rozsudkom z 13. septembra 1999 (právoplatnosť nadobudol 8. októbra 1999) potvrdil prvostupňový rozsudok, bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam

nachádzajúcim sa v katastrálnom území S. Išlo o nehnuteľnosti zapísané na LV č. 623, a to parcelu č. 278 – záhradu o výmere 1341 m². Podielové spoluvlastníctvo bolo vyporiadané tak, že do sťažovateľovho výlučného vlastníctva bola prikázaná novovytvorená parcela č. 549 – záhrada o výmere 201 m² a do výlučného vlastníctva A. K. (povinnej v konaní o výkon rozhodnutia) bola prikázaná parcela č. 550/1 – záhrada o výmere 1164 m². Keďže povinná v lehote stanovenej rozsudkami svoju povinnosť nesplnila ani neodstránila oplotenie, ktoré bráni vo výkone sťažovateľovho vlastníckeho práva, podal sťažovateľ návrh na výkon rozhodnutia vypratáním nehnuteľnosti a prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave. Zo strany konajúceho okresného súdu došlo podľa sťažovateľa iba k zaslaní dvoch výziev na zaplatenie súdneho poplatku.

Porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že konanie začaté v roku 2000 nie je doteraz právoplatne skončené.

Sťažovateľ sa sťažnosťou z 28. júna 2002 podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) sťažoval, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. E 168/00 dochádza k zbytočným priet'ahom a vec nie je doteraz právoplatne skončená. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi z 15. novembra 2002 konštatovala, že sťažnosť je odôvodnená a pri vybavovaní veci došlo k priet'ahom. Sťažnosť však podľa názoru sťažovateľa nevedla k náprave, pričom konajúci sudca odôvodňoval svoju nečinnosť podaním dovolania zo strany povinnej Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktoré však bolo rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 68/2000 z 30. januára 2001 zamietnuté.

Sťažovateľ považuje za primerané, aby mu v tejto veci bolo priznané finančné zadost'učinenie vo výške 100 000 Sk, ktoré odôvodnil tým, že jeho právna vec nie je doteraz právoplatne skončená, čo u neho vyvoláva stav právnej neistoty.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Partizánskom svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. E 168/00 porušil zákonné právo Ladislava Hudeca na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Partizánskom sa zakazuje pokračovať v porušení práva Ladislava Hudeca na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vo veci vedenej pod sp. zn.: E 168/00 a prikazuje sa mu, aby v tejto veci konal.

Ladislavovi Hudecovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie ako náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch v sume 100.000,- Sk (slovom stotisíc Slovenských korún).“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojom vyjadrení z 26. júla 2004 uviedla prehľad úkonov vykonaných v danej právnej veci a poukázala na objektívne dôvody stavu v tejto veci, ktoré spočívajú najmä v tom, že okresný súd od jeho vzniku 1. januára 1997 nie je dostatočne personálne vybavený a sudca, ktorému bola vec podľa rozvrhu práce pridelená na vybavenie, vybavuje agendu T, polovicu nápadu agendy D a do 31. decembra 2003 vybavoval aj štvrtinu nápadu vecí E a Er. Tieto skutočnosti mali vplyv na konanie v predmetnej právnej veci.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 26. júla 2004 súhlasila s upustením od ústneho pojednávania. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti z 14. júna 2004 súhlasil taktiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 206/04-7 z 23. júna 2004 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre naplnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v predchádzajúcich konaniach opakovane vyslovil právny názor, podľa ktorého v konaní o každom návrhu pred ústavným súdom, v ktorom navrhovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu (inú právnu) ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces z toho dôvodu, že všeobecný súd nekonal spôsobom ustanoveným v zákone, je nevyhnutné, aby boli najprv vyčerpané všetky právne prostriedky ich ochrany, ktoré sú navrhovateľovi dostupné (I. ÚS 1/97, I. ÚS 49/98).

Účelom priznania práva podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 26/95).

Sťažovateľ sa sťažoval na prietahy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. E 168/00 podľa zákona o štátnej správe súdov, pričom táto sťažnosť nevedla podľa jeho názoru k náprave.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. E 168/00 o výkon rozhodnutia vypratáním nehnuteľnosti a prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave, v rámci ktorého sťažovateľ namieta zbytočné prietahy, nemožno hodnotiť ako konanie zložité.

Zo spisu sp. zn. E 168/00 v konaní vedenom na okresnom súde o výkon rozhodnutia ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 6. apríla 2000 bol Okresnému súde Topoľčany podaný návrh na výkon rozhodnutia. Vec bola zapísaná pod sp. zn. Nc 1545/00.

Dňa 13. apríla 2000 bola vec postúpená okresnému súde a bola zapísaná pod sp. zn. Nc 1456/00.

Dňa 17. apríla 2000 bol oprávnený vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za pomoc súdu pred nariadením výkonu rozhodnutia.

Dňa 28. apríla 2000 bol súdny poplatok zaplatený.

Dňa 9. mája 2000 bola povinná vyzvaná, aby uviedla, v ktorom peňažnom ústave má účet a jeho číslo.

Dňa 18. mája 2000 sa na okresný súd dostavila povinná, ktorá prehlásila, že nemá účet v banke a je poberateľkou starobného dôchodku.

Dňa 8. júna 2000 bol spis predložený konajúcemu sudcovi vzhľadom na to, že povinná nemá účet v peňažnom ústave a výkon rozhodnutia odpísaním z účtu nie je možný.

Dňa 23. augusta 2000 dal sudca pokyn na prevedenie veci do registra E.

Dňa 8. septembra 2000 bola okresnému súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne oprávneného o podanie správy o stave veci.

Dňa 22. januára 2001 bola okresnému súdu doručená žiadosť o konanie vo veci.

Dňa 5. decembra 2001 sa na okresný súd dostavil oprávnený. Bol spísaný úradný záznam, v ktorom sa uvádza, že naďalej trvá na svojom návrhu na výkon rozhodnutia a žiada, aby sa pokračovalo v konaní.

Dňa 2. septembra 2002 bol spísaný úradný záznam, v ktorom sa uvádza, že oprávnený trvá na výkone rozhodnutia, pretože povinná svoje povinnosti dosiaľ nesplnila.

Dňa 2. septembra 2002 bol kancelárii daný pokyn na vyzvanie oprávneného na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na výkon rozhodnutia.

Dňa 14. októbra 2002 bol kancelárii opäť daný pokyn na zaslanie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na výkon rozhodnutia.

Dňa 31. októbra 2002 bol súdny poplatok zaplatený.

Dňa 2. júla 2004 bolo okresným súdom vydané uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. E 168/00 došlo k priesťahom od 23. augusta 2000 (pokyn na prevedenie veci do registra E) do 2. septembra 2002 (pokyn kancelárii na zaslanie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku), teda v trvaní 24 mesiacov. V období od 31. októbra 2002 (oprávnený zaplatil súdny poplatok) do 2. júla 2004 (vydané uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia) došlo k priesťahom v trvaní 20 mesiacov. Celkové priesťahy v konaní vedenom pod sp. zn. E 168/00 sú v trvaní 3 rokov a 8 mesiacov. Preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. E 168/00 (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde sp. zn. E 168/00 a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovíšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 30 000 Sk ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu (bod 3 výroku nálezu).

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 16 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, písomné podanie okresnému súdu z 28. júna 2002, ktorým bolo požiadané o urýchlené konanie vo veci, a písomné podanie ústavnému súdu – sťažnosť), pričom za jeden úkon si uplatnila odmenu vo výške 3 650 Sk a režijný paušál vo výške 136 Sk, čo spolu predstavuje sumu 11 350 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnu zástupkyňou sťažovateľa vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konaní uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ bol sčasti vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 8 citovanej vyhlášky, ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd - je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'účením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy jeho právneho zastúpenia za tri úkony právnej pomoci. Pod bodom 2 označila písomné podanie okresnému súdu z 28. júna 2002, ktorým bolo žiadané o urýchlené konanie vo veci.

Ústavný súd v tejto veci považuje za potrebné zdôrazniť, že rozhodovanie o trovách požadovaných sťažovateľom podľa ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa viaže na úplnú alebo sčasti určenú úhradu trov konania viažucu sa na prebiehajúce konanie, a nie konanie, ktoré mu predchádzalo.

Ústavný súd preto priznal odmenu za dva úkony právnej pomoci, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a napísanie sťažnosti. Podľa takto určených kritérií sú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci po zaokrúhlení podľa § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. vo výške 9 340 Sk (odmena za jeden úkon je 4 534 Sk plus režijný paušál 136 Sk za každý úkon), ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľa (bod 4 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2004